

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányboltokból.

A fürdőzők.

Arany sugaraival keményen tűz le fejtünkre a nyári nap, (persze nincs szabály kivétel nélkül) s mi megyünk új hont keresni, esetleg túl a tengeren. Még a hűvös, sötét hivatalok is kiürülnek s hasonló arányban telnek a fürdők. Haj ott van most csak élet; a munkába, aktákba, gondba élt életenergia egy kis rugalmasságot, felhívást kap, hogy majd újabb erővel döljön neki a — munkának. A fürdő immár elkerülhetetlen életszükségletünk lett. Tagadhatatlan, hogy új lépés haladásban, a kultúrában s hozzá még erkölcsi motivummal is jogosan meg tudjuk okolni, hogy új munka s általában úde lélek, s testi egészség forrása. De mellett, hogy a fürdőzés hivatását, jótékony jellegét elismerjük, vele szemben a multa hivatkozva egy kis tanulságot vonunk le. A fürdő csak néhány évtizednek, az erősen kifejtett technika eredménye, vagy mondjuk hízelgőbben: gyümölcse. Azelőtt bár ugyanez a nap tűzött, ugyanannyi munka nyomta a magyar vállát, a fürdőt nékülözni tudta. Pedig volt kemény, melegenapja a magyarnak, a veríték gyakran kigyöngyözött redőitlen homlokát. Kedve, virgoncsága, életenergiája nagyobb, elevenebb, munkaképesebb volt. De változnak az idők és az emberek. A minden téren való haladás a sok áldás mellett sok bajt is hozott ránk. Az idegességet, a fokozott igényeket, az akár jól, akár rosszul végzett munka után föltétlenül igényelt pihenést, a — haladás hozta ránk. Mi a fürdőt mint ezeknek a betegségeknek gyógyítóját kedveljük s látjuk hivatásának magaslatán és épen nem azért, hogy a csillapokig fokozott igényeknek, munkátlanúság keresésének legyen melegágya. A régiek talpig becsületet, munkás, erős emberek voltak fürdőzés nélkül is, nekünk a

régi erények átöröklésével a fürdözéssel s egyéb ujdonsült luxussal is lehet nyomukba lépünk. Sőt kell is!

Más. A fencicsért fürdözést még egyszer megfigyelés alá vesszük. Tesszük ezt most kemény magyar és hazafias szempontból. s annál megengedhetőbbnek véljük. Végig néztük a fürdőzők listáját s arra a kíméletlen tapasztalatra jutottunk, hogy a mi derék magyar fürdőzőink igen tekintélyes része a külföldön, sőt a bestiális Ausztriában keres üdülést, illetőleg nyári enyhüleet. Jó magyarok, sőt olyanok, a kik a magyarságot, a magyar iparért bátran tűzbe mennek s ezt szavalnihothetően lépten nyomon állítják is. Még is külföldön keresnek enyhülést a magyar napsugarak nyomasztó hatása alól. Azt a pénzt, amelyet összekuporgatnak idehaza egy egész esztendei fáradság után, az osztrák sógor vágja szebre nagy kevelény. Tehát az édes magyar hazától csak pénzt gyűjtenek s a pénz elverésére kellemesebbnek kínálkozik a külföld. Azonban távol legyen tőlünk, hogy ezt a speciális jelenséget mi fel akarnánk róni. Csak mint jelenséget, speciális magyar jelenséget említsük meg. Hiszen tudjuk mi azt, hogy a magyar ember egy kicsit szeret a nagy világ előtt is szerepelni, vagy mondjuk ki valójában, egy kicsit nagyozni, adni a bankot, és erre a célra, valljuk meg őszintén még nem elég Magyarország. A nagyozás különben is speciálisan magyar tulajdonság, hasonlóképpen az is, hogy csak beszélni tudunk pompásan, szépen a magyar ipar pártolásáról. Alapjában ime magyar tulajdonságról van szó s aki ezt gáncsolni merészelné, annak hős Zrínyi Miklós ércszavaival kiáltunk oda: „Ne bántsd a magyart!” Tehát eo ipso béke velünk!

Érdemes papi élet ért a mai nappal fordulópontjához. Kuti Márton prépostkanonok, a székesfehérvári egyházmegye nesztora a mai napon ünnepelte pappaszenteselésének ötvenedik évfordulóját. Az öregség, az évtizedes betegség okozta gyengeség szobájához köti az agg jubilánst s megfosztja az örömtől, hogy Isten oltára előtt adjon halát egy félszázad sok kegyelméért. Virág, ünneplés, fény, ami e ritka ünnepet másoknál oly ragyogóvá szokta tenni, mind hiányzik Kuti Márton jubileumánál. De nagyszámu tisztelői szeretettel emlékeznek meg róla a mai napon s őszinte szívvel kérik Isten áldását hátralevő napjaira.

Kuti Márton 1832-ben, október 13-ikán született Györkönyben, Tolnavarmegyében. 1848-ban, mint tizenhat éves ifju megszakítja tanulmányait, hogy mint ama nagy idők annyi lelkes gyermekifja, ő is kivegye részét a szabadságharcból. Középiszkolai tanulmányait Székesfehérvárott a teológiát

Tanitógyűlés.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Olyan régies, kopott falu ez az Osdifalva. A véletlen vetett ide helyettes kántornak. Az öreg ur, kit helyettesíték, érdekes és jóízű bácsi — igazi típusa a hetvenéveseknek. Megöregedett minden kintünetés nélkül: munkája jutalmát a siron túl a boldogabb hazában várja. Pedig oly jól esnek neki egy kis elismerés; ug megcsajnálom, mikor aranykeresztről, püspöki dicséretéről beszél — búsan lemondóan. Egyetlen tisztje a kerületi jegyzőség. Mint legöregebb viseli a tisztet.

A múlt hónapban is üléseztünk. Öregem engem kért fel a jegyzőkönyv letisztítására.

— Irja le őcsém, maga jobban ki tudja kanyarintani a böjtöket.

Igy jutott nem az a nagy szerencse, hogy a püspök ur az én irásomba olvastan a jegyzőkönyvet. — Megjegyzem, a jegyzőkönyv egyáltalában nem hű képe a valóságnak. Az öreg ur biztosan a bankettöt követő mámorában álmódta, különben érthetetlen az óriási idealizálás, melynek haladás ellensége — még nevét se akarja hallani. Napokban is ugy véletlen-készakarva kiszaladt a

számon, a mi ugy dühbe gurította. Már megint... Tudja is maga, hogy mi az az idealizmus, uri...

Hogyne tudnám öreg uram, csak meg ne haragudjék és poharamhoz kapva énekelve folytattam válaszkép: „Tíz liter bor bennem van”...

— Csak így sikerült ügyes alkalmazkodással helyre tenni a szöhibát.

Figyelmeztettem is jó öregemet, hogy a jegyzőkönyvet így beadni nem lehet, de rövidesen kifizetett:

— Jól van a püspöknek így is. Nagy ur az, mit tudja, hogy hogyan van az falun. Mondtam már, hogy aliter in theoría, aliter in praxi. Érti ezt a szólás-mondást őcsém? Tudja magának még sokat kal nevelődnie. Majd az élet!... Fő a banket! Hm... el is felejtettem rovás-képen beletenni, hogy a papok a püspök ur parancsa ellenére kevesen vetek részt a banketton.

Majd az élet; majd az élet! Ez a mi tanítómesterünk. Sehogyse vagyok kibékülve vele. Milyen is ez az élet? Egy léha közszellem, szellemtelen realizmus.

Lássuk, hogy festett a tanitógyűlésen mesztelen díszében!

1. 10 óraker szent mise. Jelen voltak: A miséző esperes két ministráns gyerekkel és egy

öreg szabó, mint sekrestyés; ki a sekrestye ajtó-nak dülve a korus felé bámult kifejezéstelen tekintettel. Az oltár mellett levő imaszámolyon a helybeli káplán — fiatal még — breviáriumozott; A koruson a helybeli kántor énekel, de igen nyughatatlanul, közben mindig a korus ablakjával szemben levő korcsma felé tekintgetett. Több egy lélek sem volt a templomban. A tanítószag a templommal szemben levő Beck-korcsmában ivogatott, hol az esperes hivatalos elfoglaltsága miatt, mint jegyző, öregem elnökölt. A kerületi tanítónők a templom előtt tracsoltak élesen, szinte borányosan, egész behalatszoit a templomba. Egyedül a falumbeli tanítónő húzódt meg csendesen egy hátsópádban; imádkozó kis lélek — ő képviselte egyedül a tanítószagot. Igaz, én is ott voltam mögötte a padban, de hát minket a sors ugy is erősebb köteléssel fog összekötni; de csak legyen az államnál hirdetve oly tanítói és tanítónői állásra pályázat, hol a férj és feleség előnyben részesül. — Igaz, hogy az utóbbi ily állásra is 70 jegyepár jelentkezett, de van kis menyasszonyomnak fogalmazó rokona a miniszteriumban és ez elég.

2. Előkészületek a gyűlésre. A tanítók az iskolaépület udvarán csoportosulnak, a tanítónők a helybeli tanítónő lakásán fehéritik arcukat.

Sövegjártó János

vászon kereskedése
menyasszonyi kelengyék
olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mai lapunk 4 oldal.

00000369

Értesítők.

Itt fekszenek előttünk a helybeli taníté-
zetek évi értesítői. Komoly várakozással fogunk
megtekintésükhöz mert városunk kulturális életé-
nek legkomolyabb és legfontosabb munkájáról
számolnak be. Adassék tisztelet összes kulturin-
tézisünknek, városunk összes kulturtörökvé-
seinek, de első helyre állítjuk valamennyi között
tanítézetünk munkásságát, mert abban alapozódik
a jövő, abban dől el a kérdés, hogy milyen lesz a
jövőnk kulturális levegője: egészséges-e, tiszta-e,
melyet bátran beszívhat-e mindenki. Ebben a
munkában veti előre fényét, vagy árnyékát a
jövő, ebből olvashatjuk ki jövő szemünkkel,
hogy keresztény, nemzeti érdekeink, melyekhez
bennünket ezer viszontagságos esztendőnek szen-
vedése és dicsősége kapcsolt, megnyugtató bizo-
nyságot kapnak-e, szóval, hogy bizó tekintettel
nézhetünk-e nemzetünk jövőjének szemébe, avagy
nem kell-e ezt aggodva cselekednünk.

Ezek a szempontok vezetnek bennünket, mi-
kor tanítézetünk értesítőinek ismertetését meg-
kezdjük s e szempontok szerint fogjuk levonni
ismertésünk végén a tanulságot is, mert ezek
azok a kipróbált szempontok, melyeknek irányí-
tása után eddig is haladtunk.

I. Főgimnázium. Ez intézet értesítőjének első
61 oldalját Károly Ignác ciszt. r. tanárnak, a
helybeli konviktus új direktorának értekezése
tölti be „Az idegesség hármassal ellenszere” címmel.
Az értekezésnek alapos átolvasása után sietünk
elismerni, hogy annak minden sora igaz. Az ál-
dásos pedagógiai működéséről ismert tanárnak
biztos látása szeme nagyon igazul megtalálta okát
a mai ember egyéni gyötrelmeinek s jó orvoshoz
mélton a fölismert baj orvosságát is ott keresi,
ahol kell keresni, ahol az van. A nevelési és
tanítási rendszerek magasabb szempontú egybeol-
vasásának olyan módját adja, melynek bármily
körülményekkel és egyénekkkel szemben is be kell
válnia, mert gyökerei a lelki erők örök talajába:
a szeretetbe nyúlnak és abba a milliószor kipró-
bált s minden akadályt legyűrő gondolatba: „Om-
nia possum in Eo.”

Hatalmas légióját vonultatja fel előttünk a
tudományok vezéralakjainak, akik valamennyien
a hit égése alatt vitték előre az emberiséget az
értelmi haladás útján. Epizódokat mutat be, me-
lyeknek szereplői a múlt századoknak nagy tu-
dósai. Ez epizódokból a hitbeli meggyőződésnek
oly nagy ereje sugárzik ki, hogy bennünket hi-
vők is, méltó bámulatba ejt.

Nagyon jól etalálta Károly Ignác, hogy a
mai embernek hit dolgában mire van szüksége:
annak az ostoba, cinikus elfogultságnak eloszla-
tására, mely szerint felvilágosult embernek nem
lehet hite ugyanaz, ami mondjuk egy falusi
polgárosszonynak, vagy embernek. Ennek a di-
vatos nyavalyának éppen ez a radikális gyógy-
szere, amit Károly Ignác készített nagybecsű ér-

tekezésében: vagyis kézzelfogható tényekben ki-
mutatása annak, hogy éppen a legokosabb embe-
reknél volt mindenha a legerősebb hitük. Ha ez
az értekezés kis fizet alakjában megjelenne, való-
sággal „vadmedicum”-ja lehetné a mai kor em-
bereinek. — Kérjük is a szerzőt, ejtse módját,
hogy külön lenyomat alakjában mennél több
ember hozzájusson ezekhez az aranyigazságokhoz.

Az értekezésnek lapunk kereteihez mért
e rövid ismertetéshez hozzátesszük még azt, hogy
ha a ciszterci rend tanárainak ilyen a felfogásuk
különösen a nevelés dolgában, hogyha ilyen a
szelleme a mi főgimnáziumunknak, hogyha varo-
sunk és megyénk ifjusága ezekkel a gondolatok-
kal és igazságokkal telítve hagyja el az iskola
falait: akkor mi a mi főgimnáziumunkra büszkék
lehetünk, büszkék lehetünk annak tanáira s
megnyugvással nézhetünk annak az ifjuságnak
jövendő működése elé, mely az ő kezeik közül
kerül ki.

Az ismertetett értekezésnek betűszerinti címe
a következő: „Az idegesség hármassal ellenszere.”
Nem tudjuk, vajon sajtóhiba-e ez a hármassal,
vagy nyelvtanítási kisérlet, vagy pedig halottfelmá-
szasztás. Egyiket sem vagyunk hajlandók az
utóbbi kettő közül elfogadni.
Ennyit az értekezésről.

Ami az intézet belső életét illeti, a főgimnáziumi ifjuság vezetéséből, illetőleg a róla adott
beszámolásból kitetsző felfogás és irány a legtel-
jesebben megnyugtathat bennünket. Mind tanul-
mányi, mind magaviselési eredmény szempontjából
éppoly megnyugvással tekinthet vissza a taná-
ri kar ez elmúlt iskolai évre, mint amily meg-
nyugvással és biztos jöreménnyel nézünk mi a
ciszterci tanítórend további működése elé. Tanul-
mányi szempontból dicséretes feltűnése jelenség,
hogy a III. osztályban, Károly Ignác osztályában
egy tanuló sem bukott meg.

Külön részletes ismertetést érdemelne a
Vargha Damján dr. vezetése alatt működő Mária-
kongregáció. A lapszerkesztés körülményei miatt
azonban kénytelenek vagyunk beérni annyival,
hogy az értesítőnek a Mária-kongregációról adott
beszámoló részét hangsúlyozva ajánljuk az ér-
tesítő lapjait forgatók figyelmébe. Az a sablon-
szerű beszámoló a kongregáció ez évi életében
végbement tényekről minden magyarázásnál és
kifejtésnél imponálóbban meggyőző bennünket
arról, hogy a Mária-kongregáció sokkal nagyobb
és tartalmasabb hivatást tölt be ifjuságunk nevelésében,
mint azok gondolják, akik a benső lelki
életéről bizonyos mosollyal szoktak beszélni.

Az ifjusági Segélyező-Egyesületnek, a könyv-
tárnak, az önképzőkörnek és a szertáraknak ke-
zelése azok után, amiket az értesítőben olvastunk,
csak megerősítheti városunk s megyénk közönségét
abban a régi meggyőződésben, hogy főgimnáziumunk
teljes joggal és igazsággal foglal helyet az
ország első tanítézei között.

Nagyméltósága

Zichy János gróf

szőlészete elad

ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2-10 K, új törkölypálinkát 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számlittatik. Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tác

(Fejérm.) címre kéretnek.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PAL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Tólnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerékeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár

Budapest, VII., Szövetség-utca 37. szám.

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőlet létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

Falvy Ferenc Székesfehérvár, Kossuth-utca sarok

vette át a képviselőlet és a gyár rendes áraiban vállalja az ur-, női- és gyermeköltönyök, dzsiütő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárvak, szőrmék sibiak vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőlet és számos megbízatást kér

Kovald Péter és fia cég.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szőgyeny-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
bőr kabátok, utazó bundák,
raglán-felöltők, kabátok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.